

Innspel frå FOKUS-institutta til Forskringsrådet si rolle i det norske forskingssystemet

FOKUS-institutta (Nordlandsforskning, Møreforskning, Telemarksforskning, Norsus og Vestlandsforskning) takkar for høvet til å gje innspel til Forskringsrådet si rolle og funksjonar i det norske forskingssystemet. Vi støttar FFA sine innspel, men vi spelar her inn nokre tilleggsmoment.

1. Forskringsrådet sin meirverdi i det norske forskingssystemet

For å møte store, tverrgåande samfunnsutfordringar, treng vi eitt Forskringsråd, som samordnar nasjonale forskingsbehov og gjer heilskaplege prioriteringar. Forskringsrådet har ei viktig rolle som rådgjevar og premissleverandør til utvikling av forskingspolitikk og planverk.

FOKUS støttar FFA si tydelege vektlegging av behovet for sterkare koordinering mellom departementa om tematiske og budsjettmessige forskingsprioriteringar for å møte samfunnsutfordringar på ein kraftfull måte. Sektorprinsippet står sterkt i norsk forvaltning, og det er ein risiko for at forskingsretta verkemiddel blir nedprioritert når statsfinansane blir strammare og prioriteringane mellom ulike føremål blir tøffare framover. Det er behov for gode arenaer både politisk og administrativt mellom departementa for å styrke samordninga av forskingsprioriteringar og å auke kunnskapen om Forskringsrådet si rolle, om samordningseffektar og om resultatane av dei store midlane som staten legg inn i forskinga via Forskringsrådet. Det er viktig at Forskringsrådet blir kopla på, og får kunnskap om prosessar i andre departement enn KD som har relevans for forsking, og som gir føringar for forskingsfeltet.

For å auke kunnskapen om og tilliten til Forskringsrådet hjå politikarar, forvaltning, næringsliv og i FoU-sektoren, er det viktig at Forskringsrådet framstår som ein transparent organisasjon, med stor grad av openheit om sine prioriteringar og kriterium for tildelingar.

2. Funksjonar det er viktig at NFR tek i vare i norsk forsking og innovasjon framover

FOKUS støttar FFA sin uttale, og særleg omtalen av ei tydelegare arbeidsdeling mellom UH- og instituttsektoren.

3. Moglege forbettringspunkt

FOKUS-institutta støttar dei momenta FFA har trekt fram.

Vi ønskjer å understreke viktigheita av at heile Forskringsrådet har kunnskap om instituttsektoren. Det er særleg viktig at rådet har mekanismar for å spreie og dele den kompetansen som finst om instituttsektoren i avdeling for forsking og innovasjonssystemet til heile organisasjonen.

FOKUS-institutta opplever òg at det er behov for auka kunnskap i Forskringsrådet om tydinga av dei regionale innovasjonsmiljøa som instituttsektoren er med på å bygge opp om. Det er

viktig at rådet anerkjenner gode forskingsmiljø som har relevans for verdiskaping, innovasjon og utvikling over heile landet. Noreg har mange små kommunar, og ein geografisk spreidd og differensiert næringsstruktur med mange små og mellomstore bedrifter. FoU-aktivitet i bedrifter og kommunar i Noreg er sterkt konsentrert til dei mest sentrale områda i landet, og det er behov for å auke aktiviteten i heile landet. Forskingsinstitutta har, saman med fylkeskommunar og det regionale verkemiddelapparatet, gode føresetnader for å mobilisere bedrifter og kommunar til å auke FoU-aktiviteten. Det er heilt avgjerande at det finst verkemiddel som stimulerer til samarbeid og prosjektutvikling mellom forskingsinstitutt og kommunar og bedrifter med ulik modenheit når det gjeld FoU-aktivitet.

Forskringsrådet sine regionale representantar spelar ei viktig rolle i det regionale innovasjonssystemet. Det er viktig at kutt i driftsmidlar til Forskringsrådet ikkje rammar denne funksjonen i for stor grad.

Vi er einige i FFA sine synspunkt om at næringsretta ordningar, som IPN og Skattefunn, må føresetje samarbeid med godkjend forskingsmiljø, og SFI bør utvidast med fleire tematiske innretningar. Det er også stort behov for å arbeide med innovasjon i offentleg sektor, og det bør bli ei større opning for å inkludere offentlege verksemder i SFI-ordninga.

FOKUS-institutta meiner det er viktig at Forskringsrådet held fram arbeidet med digitalisering og forenkling, for å redusere unødvendig tidsbruk på administrative oppgåver i heile sektoren og for å sikre at mest mogleg av ressursane går til forskning.

Det er bra at Forskringsrådet med jamne mellomrom set i gang evalueringar av instituttsektoren og på fagområde for å sikre god kvalitet og sjå på forbetringspotensial både i organisasjonar og samarbeidsrelasjonar. Samstundes opplever vi at dei som evaluerer har mest innsikt i UH-sektoren og mindre i instituttsektoren. Evalueringane blir dermed ikkje så målretta og nyttige.

4. Funksjonar det er viktig å bevare og styrke

Her støttar vi FFA sine bevaringspunkt. Forskringsrådet er ein særskild viktig rådgjevar og premissleverandør til forskingspolitikken. Det er viktig at Forskringsrådet er aktivt til stades i internasjonale organ og representerer norske interesser der. Samstundes er det viktig at Forskringsrådet bidreg aktivt inn mot regjering og Storting for å auke kunnskapen om effekten av norske investeringar i EU-programma.

FOKUS-institutta opplever at Forskringsrådet har ei viktig rolle i å rettleie forskingsmiljøa om EU sine program. Denne funksjonen har vore heilt avgjerande for den høge returandelen til norske forskingsmiljø, og det er ein risiko for at den kan bli svekka ved kutt i driftsmidlane til Forskringsrådet.

Retur-EU er avgjerande for at norske forskingsinstitutt kan delta i EU sine rammeprogram og hente heim forskingsmidlar frå EU. Det er også særskild viktig for instituttsektoren å behalde PES-ordninga, som gir støtte til prosjektetablering og posisjonering inn mot Horisont Europa.

Organisasjon for forskningsinstitutter
i regionene

Sogndal, 30.08.2023

Med helsing

Anne Karin Hamre
Styreleiar FOKUS / direktør Vestlandsforskning

Agnes Gundersen
Direktør Møreforskning

Ellen-Marie Forsberg
Direktør Norsus

Ailin Aastvedt
Kst. direktør Telemarksforskning

Iselin Marstrander
Direktør Nordlandsforskning

